

Kraków, 2 stycznia 2006

S P R A W O Z D A N I E

Zespołu powołanego przez Radę Wydziału Fizyki i Informatyki Stosowanej ds. organizacji obchodów Światowego Roku Fizyki 2005

1. Skład Zespołu

Podczas posiedzenia w dniu 19 stycznia 2004 roku, na wniosek dziekana Wydziału, prof. dr hab. Kazimierza Jelenia, Rada Wydziału powołała Zespół w składzie:

- Prof. dr hab. inż. Wojciech Łużny (przewodniczący zespołu)
- Prof. dr hab. Janusz Wolny (kontakty ze środowiskiem nauczycielskim)
- Prof. dr hab. Andrzej Oleś (kontakty z Technicznym Uniwersytetem Otwartym AGH)
- Dr inż. Krzysztof Malarz (kontakty z Krakowskim Oddziałem PTF)
- Mgr inż. Andrzej Lemański (prowadzenie strony WWW).

Celem pracy Zespołu było włączenie się Wydziału w organizowanie imprez i różnych form obchodów Światowego Roku Fizyki 2005.

2. Małopolski Komitet Obchodów

W skład Małopolskiego Komitetu Obchodów Światowego Roku Fizyki 2005 weszli następujący pracownicy Wydziału:

1. Prof. dr hab. Kazimierz Jeleń
2. Prof. dr hab. Marek Jeżabek
3. Prof. dr hab. Czesław Kapusta
4. Prof. dr hab. inż. Zbigniew Kąkol
5. Prof. dr hab. inż. Wojciech Łużny
6. Dr inż. Krzysztof Malarz (sekretarz Komitetu)
7. Prof. dr hab. inż. Jerzy Niewodniczański
8. Prof. dr hab. Andrzej Oleś.

3. Obecność na oficjalnej liście Organizatorów Światowego Roku Fizyki 2005 w Polsce

Z uwagi na szeroko zakrojoną działalność w tym zakresie, Wydział Fizyki i Informatyki Stosowanej AGH został wpisany (przez Krajowy Komitet Organizacyjny) na oficjalną listę Organizatorów Światowego Roku Fizyki 2005 w Polsce:

<http://fizyka2005.fuw.edu.pl/index2.php?p=organizatorzy/lista>

4. „Spotkania z Fizyką”

W ramach promocji fizyki wśród mieszkańców naszego regionu, zainicjowano cykl imprez w powiatowych miastach Województwa Małopolskiego, organizowanych we współpracy ze starostami i władzami oświatowymi. W programie takich spotkań był wykład prowadzony przez profesora naszego Wydziału, prezentujący w ciekawy sposób osiągnięcia fizyki współczesnej i jej znaczenie dla całego społeczeństwa, oraz dyskusja. Propozycję organizacji takiej imprezy skierowano do władz wszystkich miast powiatowych Małopolski, nawiązano dwustronne kontakty z ok. dziesięcioma spośród nich (oprócz niżej wymienionych: Dąbrowa Tarnowska, Limanowa, Miechów, Myślenice, Nowy Sącz), ale „Spotkania z Fizyką” doszły do skutku jedynie w nielicznych. Oto ich lista:

Miasto	Prelegent	Data
Brzesko	Dr hab. Andrzej Lenda	18 lutego 2005
Wieliczka	Prof. dr hab. inż. Wojciech Łużny, Dr hab. Wiesława Sikora, Prof. dr hab. Andrzej Magiera (UJ)	23 lutego 2005
Gorlice	Prof. dr hab. Edward Chruściel	16 marca 2005
Oświęcim	Prof. dr hab. Stanisław Dubiel	7 kwietnia 2005

Spotkanie w Wieliczce było szczególnie interesujące – odbyło się w ramach cyklu „Wieliczka – wieliczanie”, organizowanego przez władze miasta od szeregu lat. Podczas imprezy troje profesorów fizyki - mieszkańców Wieliczki, przedstawiło krótkie wykłady dotyczące kolejno: fizyki ciała stałego (WS), struktury materii (AM) i fizyki Wszechświata (WŁ). W spotkaniu uczestniczył również dziekan WFIS prof. Kazimierz Jeleń, oraz burmistrz miasta i gminy Wieliczka dr inż. Józef Duda. Po wykładach odbyła się długa i ciekawa dyskusja. Teksty wykładów, wystąpienia prof. K. Jelenia oraz zapis dyskusji zostały opublikowane w specjalnej książeczce.

5. Specjalne seminaria wydziałowe

Zainicjowano cykl specjalnych seminariów wydziałowych, podczas których wybitni prelegenci przedstawili wybrane zagadnienia współczesnej fizyki, stanowiące w pewien sposób twórcze rozwinięcie dzieła Alberta Einsteina. W ramach tego cyklu odbyły się następujące wykłady:

Data	Prelegent	Tytuł wykładu
3 grudnia 2004	Prof. dr hab. Marek Jeżabek	Asymptotyczna swoboda w Modelu Standardowym - nagroda Nobla z fizyki 2004
4 marca 2005	Ks. Prof. Michał Heller	Czy istnieje materia? O czym właściwie uczy fizyka?
18 marca 2005	Prof. dr hab. Józef Spałek	Czy statystyka Natansona-Bosego-Einsteina?
15 kwietnia 2005	Prof. dr hab. Łukasz Turski	Gdzie fizyka zawiodła?
22 kwietnia 2005	Prof. dr hab. Andrzej Kołodziejczyk	100 lat od równania Einsteina dla fotoemisji elektronów

6. Wykłady w ramach Technicznego Uniwersytetu Otwartego AGH.

W związku z obchodami Światowego Roku Fizyki, w ramach sobotnich spotkań TUO w Auli AGH (paw. A0) szczególnie często wykłady wygłaszali fizycy z naszego Wydziału. Ich listę zawiera poniższa tabela:

Data	Prelegent	Tytuł wykładu
8 stycznia 2005, godz. 10.45	Prof. dr hab. Janusz Adamowski	Komputer kwantowy na kropkach kwantowych
22 stycznia 2005, godz. 10.45	Prof. dr hab. inż. Wojciech Łużny	Światowy Rok Fizyki 2005, czyli dzieło Alberta Einsteina po stu latach
29 stycznia 2005, godz. 10.45	Dr hab. prof. AGH Marta Wasilewska-Radwańska	Wybrane zagadnienia fizyki medycznej
19 lutego 2005, godz. 10.45	Prof. dr hab. inż. Jerzy Niewodniczański	Energia jądrowa - korzyści i zagrożenia
26 lutego 2005, godz. 12.30	Dr inż. Jarosław Nęcki, mgr inż. Łukasz Chmura	Gazy cieplarniane - sytuacja w Krakowie, Polsce, Europie i na Świecie
16 kwietnia 2005,	Prof. dr hab. Henryk Figiel	Wodór w metalach - fascynujące

godz. 10.45 23 kwietnia 2005, godz. 10.45	Prof. dr hab. Andrzej Kreft	właściwości i zastosowania Źródła energii pierwotnej
14 maja 2005, godz. 10.45	Prof. dr hab. Andrzej Oleś	Ciemna materia i ciemna energia
5 listopada 2005, godz. 10.45	Prof. dr hab. Andrzej Oleś	Osiągnięcia fizyki XX wieku
19 listopada 2005, godz. 10.45	Prof. dr hab. Stanisław Dubiel	Człowiek a magnetyzm
3 grudnia 2005, godz. 10.45	Prof. dr hab. inż. Wojciech Łużny	Polimery przewodzące: od chemii do elektroniki molekularnej
17 grudnia 2005, godz. 12.30	Prof. dr hab. Henryk Figiel	Jak najlepiej magazynować wodór?
21 stycznia 2006, godz. 12.30	Prof. dr hab. inż. Kazimierz Różański	Techniki jądrowe w badaniach środowiska

7. Wykłady na „Forum Kół Naukowych”

Na AGH funkcjonuje od kilku lat "Forum Kół Naukowych: wtorkowe spotkania z nauką i sztuką", które raz na miesiąc gromadzi studentów ze wszystkich kół naukowych naszej uczelni. W związku z obchodami Światowego Roku Fizyki dwa spotkania tego cyklu zostały oddane fizykom z naszego Wydziału. Wygłoszone tam referaty przedstawia poniższa tabela:

Data	Prelegent	Tytuł wykładu
11 października 2005 (XVI spotkanie)	Prof. dr hab. inż. Wojciech Łużny	Co inżynierowie zawdzięczają Einsteinowi, czyli dlaczego świętujemy Światowy Rok Fizyki 2005
- // -	Bartłomiej Szpak SKN Fizyków BOZON	Superkamiokande
8 listopada 2005 (XVII spotkanie)	Prof. dr hab. Krzysztof Kułakowski	Równowaga Heidera czyli mitozą społeczna
- // -	Szymon Myalski SKN Fizyków BOZON	Praktyki zagraniczne - więcej niż nauka

8. Wykłady i wystąpienia na innych forach

W ramach obchodów Światowego Roku Fizyki 2005 odbyły się także inne spotkania, na które byli zapraszani wykładowcy z naszego Wydziału. Ich listę zawiera następująca tabela:

Data	Prelegent	Tytuł wykładu
15 lutego 2005	Dr Wilhelm Czapliński	„Proste wyprowadzenia w szczególnej teorii względności” – wykład dla SKN Fizyków BOZON, WFiIS AGH
16 marca 2005	Prof. dr hab. inż. Wojciech Łużny	„Światowy Rok Fizyki 2005, czyli Einstein a kosmologia” – wykład w Młodzieżowym Obserwatorium Astronomicznym w Niepołomicach
22 marca 2005	Prof. dr hab. inż. Wojciech Łużny	„Światowy Rok Fizyki 2005, czyli dzieło Einsteina po stu latach” – wykład dla SKN Fizyków BOZON, WFiIS AGH
26 października 2005	Prof. dr hab. inż. Wojciech Łużny	„Światowy Rok Fizyki 2005, czyli co chemicy zawdzięczają Einsteinowi” - wykład na seminarium Wydziału Chemii UJ

9. Organizacja konferencji i innych imprez

Małopolski Komitet Obchodów ŚRF2005 w kalendarz imprez uświetniających Światowy Rok Fizyki włączył następujące wydarzenia, które odbywały się na naszym Wydziale, lub które Wydział współorganizował:

a). *Wystawa w Bibliotece Głównej AGH* poświęcona życiu i dziełu Alberta Einsteina (11 stycznia do 31 marca 2005, <http://www.bg.agh.edu.pl/EINSTEIN/>). Ze strony Wydziału merytoryczną opiekę nad treścią Wystawy sprawował dr Tomasz Płazak.

b). *I Krakowsko-Poznańskie Studenckie Seminarium Fizyki Biomolekularnej i Medycznej*, Kraków, 24-26 lutego 2005, <http://www.ftj.agh.edu.pl/~bozon/ssfbim/>. Informacje o seminarium (autorstwa dr inż. Krzysztofa Malarza) ukazały się w Biuletynie Informacyjnym Pracowników AGH 139 (2005) 9 oraz w „Postęпах Fizyki” 56 (2005) 130.

c). *Krajowe Sympozjum "Technika jądrowa w przemyśle, medycynie, rolnictwie i ochronie środowiska"*, Kraków, 7-9 września 2005 <http://fatcat.ftj.agh.edu.pl/stj2005/>

d). *IV Ogólnopolska Sesja Kół Naukowych Fizyków*, Kraków, 18-20 listopada 2005 <http://www.ftj.agh.edu.pl/~bozon/osknf/>

e). **Festiwal Nauki i Festyn Nauki.** W dniach 13-21 maja 2005 w Krakowie odbywała się znacząca impreza popularyzująca naukę i krakowskie środowisko naukowe – Festiwal Nauki. W jej ramach na Rynku Głównym odbył się w dniach 18-19 maja Festyn Nauki, podczas którego prezentowało się m.in. kilka grup badawczych z naszego Wydziału, np. grupa prof. Czesława Kapusty przedstawiała pokazy pod nazwą "Fizyka dźwięku". Sam zaś prof. Kapusta był koordynatorem Festiwalu Nauki z ramienia AGH.

10. Inne formy promocji fizyki w ciągu ŚRF2005

Oprócz form działalności wyżej wymienionych i opisanych, miało miejsce kilka innych akcji promujących fizykę i jej znaczenie:

a). **Artykuł w *Biuletynie Pracowników AGH*:**

W *Biuletynie Pracowników AGH* (numer 138 (2005) 9) ukazał się obszerny artykuł prof. W. Łuźnego pt. „Światowy Rok Fizyki 2005, czyli dzieło Alberta Einsteina po stu latach”, w którym autor przedstawił ideę ŚRF2005, główne dokonania A. Einsteina, a także scharakteryzował różne formy obchodów ŚRF na AGH, w Polsce i na świecie.

b). **List w czasopiśmie „*Physics World*”:**

Jak wiadomo, z okazji ŚRF2005 wybitny polski kompozytor Wojciech Kilar skomponował „Symfonię o Ruchu”, dedykowaną „Fizykom Polskim” i mającą swe prawykonanie podczas Zjazdu Fizyków Polskich w Warszawie, we wrześniu 2005r. Prof. Stanisław Dubiel informację o tym niezwykłym wydarzeniu opublikował w czasopiśmie „*Physics World*” (12 (2005) 20), pt. „Einstein set to music”.

c). **Udział w dyskusji panelowej „*Oblicza fizyki – między fascynacją a niepokojem. Rola fizyki w rozwoju naszej cywilizacji i kultury*”:**

W dniu 2 grudnia 2005 na Uniwersytecie Śląskim odbyła się w/w dyskusja panelowa, zorganizowana przez Instytut Fizyki UŚ w ramach obchodów Światowego Roku Fizyki 2005. Wzięło w niej udział około 350 uczonych i artystów z całej Polski, reprezentujących różne środowiska. AGH reprezentował prof. dr hab. inż. Ryszard Tadeusiewicz, który wygłosił jeden z wykładów plenarnych, zaś spośród pracowników naszego Wydziału w dyskusji wzięli udział prof. Kazimierz Jeleń i prof. Andrzej Zięba.

d). **Artykuł w *Biuletynie Pracowników AGH*:**

W *Biuletynie Pracowników AGH* (numer 148 (2005) 11) ukazał się artykuł prof. Andrzeja Olesia pt. „Fizyka XX wieku dla techniki”, w którym autor w sposób syntetyczny przedstawił

znaczenie odkryć dwudziestowiecznej fizyki dla wielu wynalazków mających kluczowe znaczenie dla tak sztandarowych dyscyplin technicznych, jak elektronika, informatyka i inżynieria materiałowa.

e). *Specjalna strona WWW:*

Przez cały okres trwania ŚRF2005, bieżące informacje o wszystkich inicjatywach i obchodach tego Roku organizowanych przez nasz Wydział były umieszczane przez dr inż. Andrzeja Lemańskiego na specjalnej stronie WWW, dostępnej z głównej strony Wydziału.

Za zespół

Prof. Wojciech Łużny